

VERZONDEN 26 FEB 2018

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	26 februari 2018	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-BSB-2018-0284	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	81C9E755	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	19 februari 2018	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften	ONDERWERP	DB ontheffing schadebestrijding

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 19 februari 2018 van de Stichting Faunabeheereenheid Utrecht, postbus 870, 3900 AW Veenendaal, om ontheffing in het kader van artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming (hierna: wet). Op 22 februari 2018 heeft u deze aanvraag aangevuld.

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de artikelen 3.3, eerste lid, artikel 3.17, eerste lid, en 3.18, vierde lid, van de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht en Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017 hebben wij besloten u:

Ontheffing te verlenen van de artikelen 3.1, eerste lid, van de wet, voor zover dit betreft het doden van de grauwe gans (*Anser anser*) voor de periode tussen 1 maart en 1 november van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang ter voorkoming van belangrijke schade aan landbouwgewassen (jong gras, overjarig gras en akkerbouwgewassen).

Ontheffing te verlenen zoals bedoeld in artikel 3.25, eerste lid, van de wet voor het gebruik van lokvogels, lokfluiten en lokvoer.

Ontheffing te verlenen voor het gebruik van het geweer voor het doden de grauwe gans (*Anser anser*) in een veld welke niet voldoet aan de krachtens artikel 3.26, eerste lid, onder b, van de wet gestelde eisen.

Ontheffing te verlenen, zoals wordt bedoeld in artikel 3.26, derde lid, gelezen in samenhang met artikel 3.25, eerste lid, van de wet, van het gebruiksvoorschrift in artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, van Besluit natuurbescherming, zodat het geweer een uur voor zonsopkomst en tot een uur na zonsondergang kan worden gebruikt.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Utrecht. U vraagt ontheffing van de verbodsartikelen genoemd in de artikelen 3.3, 3.4, 3.25 en 3.26 van de wet voor wat betreft de grauwe gans (*Anser anser*) voor de periode van 1 maart tot 1 november voor de duur van het FBP.

III. Toetsingskader

De grauwe gans (*Anser anser*) is beschermd ingevolge artikel 3.1, eerste lid, van de wet.

IV. Toetsing beheer en schadebestrijding

Motivering

Gezien de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 18 oktober 2017¹ en de daarin gegeven oordelen over het Faunabeheerplan 2014-2019 (hierna: FBP), vullen wij de onderbouwing uit het FBP aan met het hetgeen hieronder is opgenomen.

Beleid

Provincies en de natuur- en landbouworganisaties hebben geconstateerd dat de schade aan landbouw en natuur door standganzen (jaarrond in Nederland verblijvende ganzen) in de zomer te groot wordt. De populatie groeit omdat zich steeds meer ganzen in Nederland voortplanten. Provincies en zeven natuur- en landbouworganisaties (Ganzen-7) hebben in december 2012 een ganzenakkoord gesloten. In 2014 is dit ganzenakkoord vervallen in verband met het feit dat er uiteindelijk op enkele details geen overeenstemming kon worden bereikt.

Het akkoord bood een oplossing voor opvang en beheer van ganzen in Nederland. Ganzen horen bij Nederland, maar de grote aantallen zorgen op dit moment voor te veel problemen. In het ganzenakkoord zijn afspraken gemaakt om het aantal standganzen in Nederland te verkleinen. Daarnaast worden de in ons land pleisterende en overwinterende ganzen zo optimaal mogelijk beschermd. Hiertoe zal er gedurende de periode maart tot met oktober intensief beheerd worden en wordt er in de periode november tot maart zo veel mogelijk rust aan de ganzen gegeven. Bovendien worden zijn er ganzenrustgebieden ingesteld.

Gedeputeerde Staten van Utrecht staan ondanks het feit dat het akkoord is vervallen achter de uitgangspunten. In navolging van het ganzenakkoord is op 26 februari 2013 het Projectteam ganzenbeheer Utrecht (PGU) opgericht. In dit team zijn naast de G7 partijen ook de KNJV en provincie Utrecht vertegenwoordigd.

Op 2 september 2014 hebben Gedeputeerde Staten van Utrecht het door de Faunabeheereenheid opgestelde FBP goedgekeurd. De Faunabeheereenheid Utrecht heeft, teneinde het in dit plan verwoorde beheer te kunnen realiseren en daarmee uitwerking te kunnen geven aan een planmatig en gecoördineerd faunabeheer, een ontheffing aangevraagd voor het nemen van extra maatregelen om het aantal grauwe ganzen te beperken voor de periode van 1 maart tot en met 31 oktober. Eén van deze maatregelen bestaat uit het afschot van overzomerende grauwe ganzen ter voorkoming en bestrijding van belangrijke schade aan landbouwgewassen. Het Ganzenakkoord beoogt een reductie van de schade veroorzaakt door grauwe ganzen tot het schadeniveau van 2005. Hierbij wordt een streefstand van 4.000 grauwe ganzen in het voorjaar en een streefstand van 7.000 grauwe ganzen in de zomer gehanteerd.

Aantalsontwikkelingen en schade

Populatie grauwe ganzen, Nederland

De Nederlandse broedpopulatie van de grauwe gans (*Anser anser*) is sinds 1990 snel toegenomen met een gemiddelde groei van 19% per jaar (van der Jeugd et al., 2006; Voslamber et al., 2010; Klein et al., 2011). De grenzen aan de groei van de ganzenpopulatie hangen af van factoren zoals geschikt broedhabitat, populatiedichtheid en voedselaanbod. In Nederland is het geprefereerde voedsel van grauwe ganzen, eiwitrijk kort grasland, in hoge mate aanwezig. De grauwe gans weet zich in de afgelopen jaren ook te vestigen in minder optimale broedlocaties zoals parken, klaverbladen en slootrandjes (Voslamber, 2011).

Verschillende onderzoekers hebben met behulp van populatiemodellen getracht inzage te geven in de toekomstige ontwikkeling van de populatie (Scheckerman et al., 2000; Jeugd et al., 2006; Klok et al., 2010; Klein et al., 2011; Baveco et al., 2013). Deze populatiemodellen voorspellen allen een aanhoudende exponentiele groei van de grauwe ganzenpopulatie, met een uiteindelijke nog te bereiken maximale draagkracht. De berekende maximale draagkracht van Nederland verschilt onderling echter met grote mate, namelijk tussen de 360.000 en 3.400.000 grauwe ganzen.

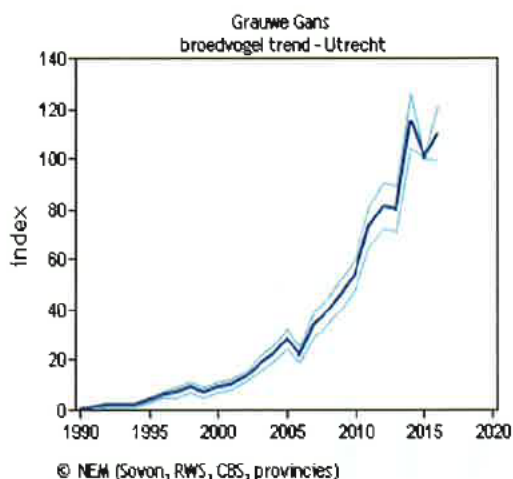
Over het moment waarop de maximale draagkracht wordt behaald is ook enige onzekerheid; Klein et al., 2011 geven 2060 aan, van der Jeugd et al., 2006 geven 2040 aan. De onderzoekers geven aan dat deze berekeningen werken met onzekerheden en aannames door een tekort aan geschikte data. Alle populatiemodellen geven universeel aan dat het gebrek aan broed- en opgroeilocaties de populatiegroei uiteindelijk zal laten stoppen. Hierbij wordt aangegeven dat het huidige landschapsgebruik met zijn intensief agrarisch gebruik ervoor zorgt dat het voedselaanbod in Nederland geen limiterende factor zal zijn.

Populatie grauwe ganzen, provincie Utrecht

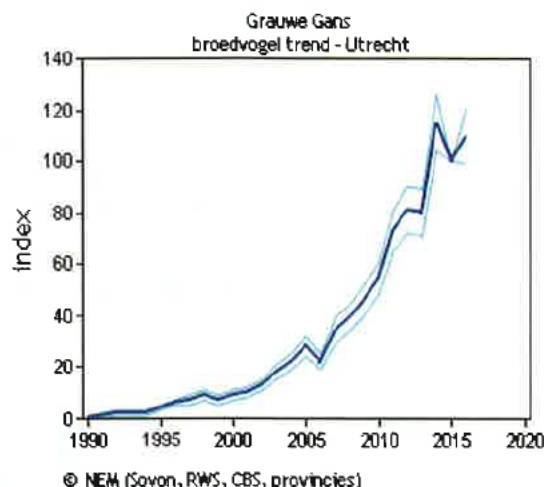
¹ ABRvS, 18 oktober 2017, 201605130/1/A3, ECLI:NLRVS:2017:2824

De broedpopulatie grauwe ganzen in de provincie Utrecht is in de afgelopen 10 jaar sterk toegenomen (figuur 1; SOVON, 2017). Recent is er volgens de grafiek van SOVON die de index weergeeft, een daling te zien in de trend van de broedvogels in de provincie Utrecht. In 2016 lijkt echter weer een stijgende trend te zien. Dit lijkt samen te vallen met het feit dat in 2016, door gerechtelijke uitspraken, geen vangacties hebben plaatsgevonden en dat het geweer niet in de schemerperiode (uur voor zonsopkomst en een uur na zonsondergang) kon worden gebruikt.

In figuur 2, waarin het gemiddeld aantal grauwe ganzen gemeten over het hele jaar wordt weergegeven, is een recente afname zichtbaar. In het winterhalfjaar zijn er naast de jaarrond in ons land verblijvende grauwe ganzen ook pleisteraars en overwinteraars. Het is aannemelijk dat de teruggang betrekking heeft op de broedpopulatie en dat het beheer hier in belangrijke mate aan heeft bijgedragen. Immers de afname van de populatieomvang zou volgens de hiervoor genoemde meest optimistische modelstudie niet vóór 2040 optreden.

Figuur 1. Broedvogel trend grauwe gans in de provincie Utrecht, periode 1990-2016 (Bron: SOVON).

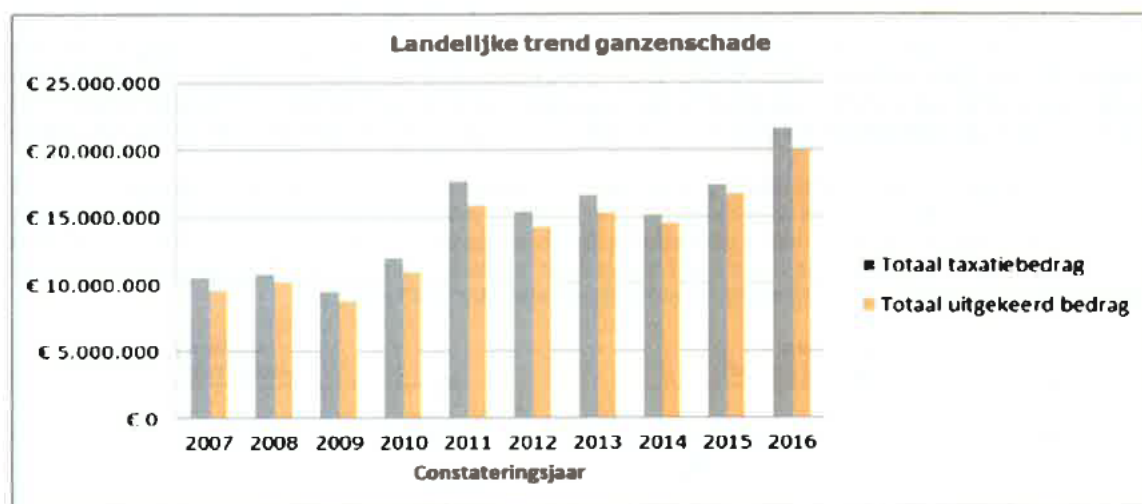
Figuur 2. Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni), periode 1975-2016 (Bron: SOVON).

Grauwe gans, standvogel

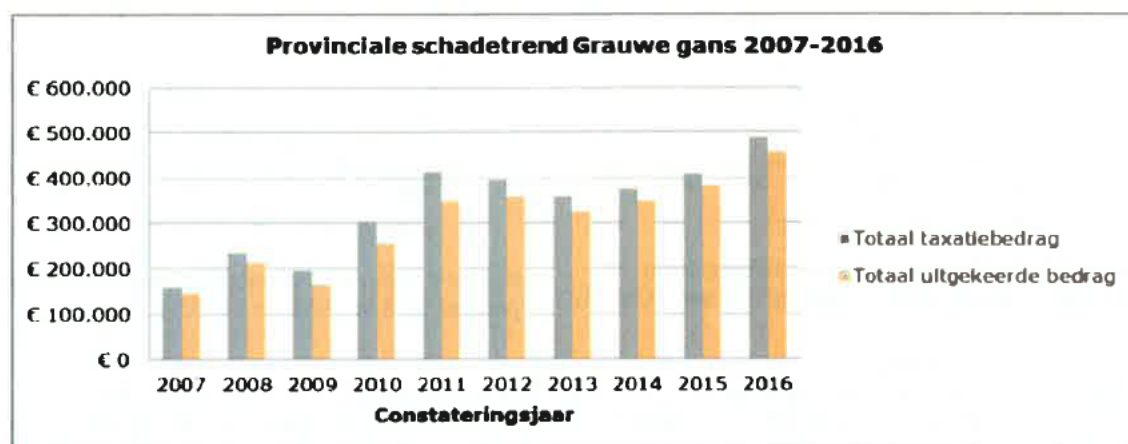
Ongeveer 95% van de grauwe ganzen die in Nederland broeden blijven jaarrond in Nederland (Klein et al., 2012). De groei van de aantallen winterganzen in Nederland wordt dan ook voor een belangrijk deel veroorzaakt door de toenemende aantallen in Nederland broedende grauwe ganzen. De door Klein et al. (2012) onderzochte lineaire correlatie raamt dat in de winter van 2010-2011 67% van de winterpopulatie uit standvogels bestond.

Schade

De ontheffing wordt verleend op basis van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, sub 3, van de Wnb. Dit is het belang "ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren." Uit figuren 3 en 4 blijkt dat de schade die wordt aangericht door grauwe ganzen, zowel landelijk als in de provincie Utrecht, aanzienlijk is. In zijn algemeenheid is derhalve duidelijk dat het belang van voorkomen en beperken van belangrijke schade aanwezig is.

Figuur 3. Landelijke trend ganzenschade 2007- 2016

Figuur 4. Provinciale schadetrend grauwe ganzen 2007-2016

Algemene uitleg schadecijfers

In het Faunabeheerplan 2014-2019 zijn de schadecijfers van het toenmalige Faunafonds, thans BIJ12/unit Faunafonds, verwerkt. Alleen in de gevallen dat een agrariër een tegemoetkoming heeft aangevraagd wordt de schade, indien aan alle formele vereisten wordt voldaan, getaxeerd. De bekende schadecijfers vormen daarom een niet goed te bepalen onderschatting van de werkelijke schade.

Het Faunafonds heeft in 2013 onderzoek door het CLM laten verrichten naar de omvang van deze onderschatting (Guldemond et al., 2013). Uit het onderzoek over de periode 2008-2010 blijkt dat gemiddeld slechts 23% van de daadwerkelijke faunaschade door het Faunafonds wordt vergoed. Als reden geeft het onderzoek aan dat: veel schade niet wordt opgegeven, afkomstig is van vrijgestelde soorten of bestaat uit niet-vergoede bijkomende schade. Andere kosten betreffen schadepreventie en de arbeidskosten voor het verjagen.

In figuur 4 wordt de totale schade in een kalenderjaar weergegeven. Deze heeft betrekking op schade die ontstaat door de jaarrond hier verblijvende ganzen, maar ook door de schade die door de overwinteraars wordt veroorzaakt. De eerste groep wordt in het zomerhalfjaar beperkt door het ganzenbeheer, maar de schade die gedurende de winter ontstaat kan niet worden beperkt en wordt pas zichtbaar in het voorjaar.

De bereidheid om schade te "claimen" is een belangrijke variabele. Een van de elementen voor het niet "claimen" is de invoer van een behandelbedrag. Reden voor het, medio 2014, invoeren van dit behandelbedrag was om verzoeken voor "kleine" schades, waar relatief hoge uitvoeringskosten aan zijn verbonden, te beperken. Dat het behandelbedrag en de bereidheid van individuele boeren om te claimen, een rol spelen, is gebleken uit de invoer van automatische taxaties in ganzenrustgebieden in 2017, waarbij geen behandelbedrag in rekening wordt gebracht.

Hieruit blijkt dat er in 2017 ruim € 400.000,- extra (voorlopig bedrag meegedeeld door BIJ12/Faunafonds) is getaxeerd dan in de periode dat daar niet automatisch werd getaxeerd.

Een andere variabele die een rol heeft bij de schadecijfers is de prijs die voor gewassen wordt gehanteerd. De taxateurs gaan uit van (per jaar) variabele prijzen. Hierdoor kan een vertekening ontstaan tussen de omvang van de schade en de financiële omvang van deze schade.

Ook klimatologische en gedragsaspecten van de ganzen (zoals uitwijken naar andere gewassen, soms zelfs in andere provincies) hebben invloed op de schadeomvang (Ebbinge & van der Gref-van Rossum, 2004). De mate van begrazingsdruk, het weer (neerslag, temperatuur), herstelkracht van de bodem, gemiddelde waterstand, gewassoort, groeisnelheid van het gewas, marktprijzen en de eerder genoemde bereidheid van agrariërs om schade te registreren hebben allen invloed op de jaarlijks uitgekeerde tegemoetkomingen door BIJ12 / Faunafonds.

Belangrijke schade

Gezien de ontwikkeling van de ganzenpopulatie is duidelijk dat alleen verjagen, al of niet met ondersteuning door afschot, niet afdoende is gebleken. Er is daarom een meer omvattende aanpak nodig die niet slechts gericht is op verjaging met ondersteunend afschot, maar op het reduceren van de populatie naar een populatie met een omvang die beheersbaar is en waarbij ook de te verwachten schade acceptabel en te bekostigen is.

Een verkenning van de schadecijfers in Texel toont een sterke relatie tussen aantallen grauwe ganzen en gewasschade (Klein et al. 2012). Op basis hiervan komen deze onderzoekers tot de volgende aanbeveling: "Gezien het feit dat landbouwkundige schade op gebiedsniveau sterk is gerelateerd aan het aantal ganzen dat zich er ophoudt is aantalsregulatie vermoedelijk het enige effectieve middel om landbouwkundige schade te beperken". De Raad van State concludeerde in haar uitspraak van 4 februari 2009² dat populatiereductie als middel om belangrijke schade te voorkomen toegestaan is. In haar uitspraak van 22 november 2017³ noemt de Afdeling het uitgangspunt dat zich in de laatste twee faunabeheerplanperioden binnen het werkgebied van de wildbeheereenheid ten minste één geval van € 250,00 getaxeerde schade moet hebben voorgedaan om te bepalen dat er sprake is van een concrete dreiging op belangrijke schade niet onredelijk.

Niet ter discussie staat dat ganzen schade aan gewassen kunnen aanrichten en dat deze schade het bedrag van € 250,00 ruimschoots kan overstijgen. Het mag algemeen bekend worden verondersteld dat, gezien de omvang van de ganzenpopulatie, dat voor graspercelen (jong gras, overjarig gras, akkerbouwgewassen) sprake is van een concrete dreiging op belangrijke schade. Dat populatiereductie voor het gehele grondgebied van de provincie, met als doel om schade te beperken of te voorkomen, nodig en toegestaan kan zijn, blijkt uit de reeds eerder aangehaalde uitspraak van 4 februari 2009

Verband tussen de populatie en de omvang van de schade

Zoals hiervoor is aangegeven, blijkt, mede uit onderzoek, dat de omvang van de broedpopulatie niet de enige variabele die de omvang van de schade beïnvloed. Hierdoor kan het zo zijn dat er geen lineair verband bestaat tussen afzonderlijke jaren.

Het is wel duidelijk dat de omvang van de populatie van invloed is op de omvang van de schade. Als de geschiedenis van de populatiegroei van de grauwe gans (figuur 1) wordt beschouwd in relatie tot de getaxeerde schade (figuur 3 en 4), dan blijkt dat de ganzenpopulatie in die periode enorm is toegenomen en dat ook de schade enorm is toegenomen. Dit komt overeen met de hiervoor beschreven en op Texel geconstateerde relatie tussen aantallen ganzen en omvang van de gewasschade.

Dat er in de laatste jaren in Utrecht geen regelmatig verband gezien wordt tussen de afname van de populatie-omvang en de geconstateerde gewasschade houdt verband met de relatief geringe afname in de omvang van de grauwe ganzenpopulatie. De omvang van de zomerpopulatie schommelt gedurende de jaren 2014 tot en met 2016 rond de 28.000 grauwe ganzen. Dat is weliswaar ongeveer 8.000 ganzen minder dan de aantallen in de zomer van 2013, maar nog ver weg van de streefstand van 7.000 grauwe ganzen in de zomer. De kans dat er een regelmatig verband zichtbaar is tussen populatieafname en de schade-omvang is gering omdat de andere variabelen (zoals genoemd in de paragraaf "algemene uitleg schadecijfers"), bij een geringe afname van de aantallen ganzen, relatief zwaarder wegen.

Niet uit het oog moet worden verloren dat al deze schade wel voor 100 % door de grauwe ganzen is veroorzaakt. In die zin bestaat er een direct en onomstotelijk verband tussen de ganzen en de schade. Geen ganzen zou inhouden geen schade. Wat door de al eerder genoemde andere variabelen minder eenduidig blijkt is de relatie tussen omvang van de populatie ganzen en de omvang van de schade. Dit bleek wel eenduidiger in het verleden en tevens

² ABRvS, 4 februari 2009, 200802524/1, ECLI:NL:RVS:2009:BH1843

³ ABRvS, 22 november 2017, 201609108/1/A3, ECLI:NL:RVS:2017:3209

als men wat meer uitzoomt, maar niet voor elk afzonderlijk jaar. De verwachting is dan ook, zoals hiervoor is aangegeven, dat als de populatie aanzienlijk wordt gereduceerd dat dit ook tot een (aanzienlijke) reductie in de schade leidt.

Variabelen die van invloed zijn op de schadecijfers en waardoor het verband met de omvang van de ganzenpopulatie vertekend kan raken:

- De bekende schadecijfers weerspiegelen alleen de "geclaimde" schade. Wijzigingen in claimedgedrag door bijvoorbeeld voorlichting en de invoering van het behandelbedrag of beïnvloeden de hoogte van de te taxeren schade;
- Per jaar worden gewasprijzen vastgesteld. Wijzigingen in prijzen hebben derhalve invloed op de getaxeerde schade;
- Ook spelen klimatologische, bodemgesteldheid, invloed van water en temperatuur effecten rol. Als het gras na begrazing door ganzen zich snel kan herstellen, heeft dat invloed op de getaxeerde schade;
- Gedrag van de ganzen heeft ook invloed. Wijken zij uit naar andere gewassen (in bijvoorbeeld natuurgebieden) of zelfs naar andere provincies;

Beheer

Grauwe ganzen migreren voor zonsopkomst vanuit de nachtrustplaatsen naar voedselgebieden in de omgeving (Beintema & Bruinderink, 2004; Klein et al. 2012). Op de dag zelf zijn er een aantal verplaatsingen waaronder korte vliegbewegingen naar rustplaatsen op kleine wateren en nabijgelegen foerageergebieden. In de avondschemering keren grauwe ganzen weer terug naar hun nachtrustplaatsen. In de omgeving van Schiphol wordt dit gedrag beschreven door Lensink & Boudewijn (2013): de ganzen komen vooral van slaapplekken van buiten de Haarlemmermeer het gebied binnen. In de loop van de ochtend verlaat het merendeel van de ganzen weer de polder en rust bij onder andere de Westeinderplassen, Amsterdamse Bos en Spaamwoude.

Het gedrag van grauwe ganzen is niet statisch. ganzen kunnen ook schade veroorzaken tijdens de schemering en gedurende de nacht. Dit fenomeen is al langer bekend van ganzen. Al in 1977 werd uit het Verenigd Koninkrijk (Essex) gemeld dat ganzen meer tijd aan nachtelijk foerageren besteden (Owens, 1977). Uit de provincie Utrecht komen inmiddels ook berichten van nachtelijk foeragerende grauwe ganzen (o.a. omgeving Mijdrecht; mond. meded, WBE Vecht en Veenstreek). Uitbreiding van de beheersmogelijkheden met afschot in de schemerperiode maakt de schadebestrijding bij ganzen effectiever.

Tijdens de afgelopen jaren zijn de mogelijkheden voor effectief populatiebeheer niet altijd optimaal geweest. In 2016 hebben er in de ruiperiode geen gecoördineerde vangacties kunnen plaatsvinden als het gevolg van een schorsing van de betreffende ontheffing. Ook het gebruik van het geweer tijdens de schemering was niet altijd mogelijk. Ook is de inzet bij de behandeling van legfels pas de laatste jaren goed op gang gekomen. Een andere niet te onderschatten factor die invloed heeft op de hoogte van de populatieomvang is het beheer dat wordt uitgevoerd in de aangrenzende provincies Gelderland, Zuid-Holland, Noord-Holland en Flevoland. Vooralsnog moet worden geconstateerd dat, ondanks inspanningen daartoe, dit beheer nog niet optimaal op elkaar is afgestemd waardoor vooralsnog niet alle kansen voor populatiereductie ten volle kunnen worden benut. Om de populatiedoelstelling dichterbij te brengen, zal er intensiever worden opgetreden. Dat betekent naast gecoördineerd inzetten van het afschot ook gecoördineerde legfelbehandeling, onder meer door inzet van het ganzenbeheerteam en de ganzenclusters, en de onttrekking van gepaarde ganzen. Het onttrekken van de aan de reproductie bijdragende dieren wordt gezien als een van de meest effectieve maatregelen voor het reduceren van de populatie-omvang bij ganzen (Schekkerman et al, 2000, Stahl et al, 2013). Grondgebruikers, zoals gemeentes, terreinbeherende organisaties en waterschappen, zullen verzocht worden zelf bij te dragen aan het voorkomen van succesvolle reproductie van grauwe ganzen op hun terreinen.

Door de inzet van afschot van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang, ook op zon- en feestdagen toe te staan worden jachttakehouders meer ruimte geboden om effectief bij te dragen aan de beoogde populatiereductie. Deze aanvulling geeft tenminste 30 extra dagen in de voorgestelde beheerperiode 1 maart – 1 november de ruimte om effectief bij te dragen aan de reductie. Om de gewenste stand te bereiken dient het beheer gedurende de gehele week mogelijk te zijn.

De inzet van lokfluiten verhoogt de aantrekkingskracht van imitatie- of lokvogels. Met (kunststof)lokvogels alleen kan slechts een statisch lokbeeld worden gegenereerd waardoor de effectiviteit ervan slechts beperkt is. Toestaan van het gebruik van lokvoer kan afschot verder verhogen en lokaal schade voorkomen. Door lokvoer te benutten zullen ganzen eerder naar deze plekken trekken waardoor de mogelijkheid bestaat om effectief op deze locaties ganzen te doden. Daarnaast kunnen voerplekken bijdragen aan een vermindering van de schade omdat ganzen minder op andere schadegevoelige percelen trekken.

Door het toestaan van het gebruik van het geweer in jachtvelden kleiner dan 40 ha bestaat de mogelijkheid om kansrijke plekken toe te voegen aan de voor ganzenbeheer beschikbare oppervlakte binnen de provincie Utrecht, hetgeen verder bijdraagt aan de effectiviteit van de voorgenomen populatiereductie.

Belang van de aanvraag

U heeft ontheffing aangevraagd op grond van het belang ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, zoals bedoeld in artikel 3.3, vierde lid, sub b, aanhef en onder 3, van de wet.

Gezien het FBP en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht en gelet op de naar voren gebrachte en hierboven beschreven omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen voldoende onderbouwd is om het doden met behulp van een geweer van de grauwe gans (*Anser anser*) te rechtvaardigen.

Alternatievenafweging

Beheer en schadebestrijding kent in Utrecht al een lange geschiedenis. Op basis van de eerdere ervaringen is gebleken dat minder verstrekkende ontheffingen niet afdoende zijn gebleken om de schade te beperken en te voorkomen. Andere oplossingen blijken geen bevredigende oplossingen te zijn om de schade door grauwe ganzen te beperken en te voorkomen. Dit wordt hieronder toegelicht.

Tot 2005 hebben er uitsluitend verjaagacties met ondersteunend afschot, met een maximaal aantal per actie, plaats gevonden. Ondanks de behoefte bij grondgebruikers en faunabeheerders is er voor gekozen om door middel van beperkt doden de schade te beperken. Dit bleek niet afdoende.

Op basis van het Faunabeheerplan 2004-2008⁴ wordt er voor het eerst reductie (pagina 28-35 en 88-91) toegepast: Eénmalig in 2005 vóór het broedseizoen, 1.650 exemplaren, en vervolgens jaarlijks 150 exemplaren. Dit beheer was slechts toegestaan in de wildbeheereenheden Amstelland, Gooi- en Vechtstreek, Vecht- en Veenstreek, Noorderpark, Kromme Rijn en Vallei. Reden daarvoor was dat alleen in het Vechtplassengebied en langs de Nederrijn grote concentraties overzomerende grauwe ganzen voorkwamen. Nadat het genoemde quotum gedood was werd alleen afschot ter ondersteuning van verjaging toegestaan. De beheerperiode was beperkt tot de periode 1 april tot 1 september. Ook dit bleek niet afdoende. In de gebieden waar het ganzenbeheer niet was toegestaan groeide het aantal ganzen en nam belangrijke schade ook in deze gebieden toe.

Op basis van het Faunabeheerplan 2009-2014⁵ (pagina 37-39, 45, 47-49, 51-52) wordt geconcludeerd dat aantalsbeheer succesvol is, maar dat door de voorzichtige aanpak waarbij in WBE's waar nog geen grote aantallen voorkwamen, het afschot beperkt bleef tot ondersteuning van verjaagacties, waardoor de aantallen in die WBE's aanzienlijk gegroeid zijn. Toch werd er voor gekozen om voorzichtig verder te gaan. Wederom quotum-ontheffingen met weliswaar hogere aantallen: 6.682 éénmalig en onderhoudsreductie van 989 exemplaren. Nadat het genoemde quotum gedood was werd alleen afschot ter ondersteuning van verjaging toegestaan. Op basis van het Beleidskader Faunabeheer onderdeel ganzen werd de beheerperiode opgerekt naar 1 april tot 1 oktober.

Inmiddels was de schade veroorzaakt door overzomerende ganzen in het hele land een probleem en is er door landbouworganisaties, natuurterreinbeheerders, agrarische natuurverenigingen en Vogelbescherming een landelijk ganzenakkoord gesloten. Kern van dit akkoord was:

1. reduceren van de overzomerende ganzenpopulatie;
2. optimale rust voor overwinterende ganzen en het instellen van ganzenrustgebieden.

Het Faunabeheerplan 2014-2019⁶ geeft de provinciale invulling van dit inmiddels gesneuvelde landelijke ganzenakkoord weer. Op basis hiervan is ontheffing verleend voor reductie van de grauwe gans tot het niveau van 2005 (voorjaarsstand van 4.000; zomerstand van 7.000 grauwe ganzen). Omdat er in de winterperiode (1 november tot 1 maart) vanwege de aanwezigheid van overwinterende ganzen rust geldt, dient de reductie plaats te vinden in de andere maanden van het jaar. Dit geldt voor alle vormen van reductie met uitzondering van parenreductie.

Bovenstaande geeft aan dat er in de provincie Utrecht voorzichtig is opgetreden ten aanzien van grauwe ganzen. In de begin jaren zijn minder ingrijpende maatregelen toegepast en die zijn niet afdoende gebleken. De minder ingrijpende maatregelen zijn dus meegewogen, toegepast en als onvoldoende beoordeeld. Er is dus geen andere bevredigende oplossing voor handen.

Het voorgaande houdt in dat, naast de andere toegestane middelen en methoden, populatiereductie door het gebruik van het geweer nodig is om de schade veroorzaakt door de grauwe gans te bestrijden. Hiermee is de noodzaak van het doden met een geweer van de grauwe gans voldoende onderbouwd en aangetoond.

⁴ Faunabeheereenheid Utrecht, 2004. Faunabeheerplan Utrecht 2004-2008

⁵ Faunabeheereenheid Utrecht, 2008. Faunabeheerplan 2009-2014

⁶ Faunabeheereenheid Utrecht, 2014. Faunabeheerplan 2014-2019

V. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VI. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

VIII. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar <https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/jacht/>.

IX. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing.

- Stichting Faunabeheereenheid Utrecht te Veenendaal.

Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan:

- Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht te Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Leefomgeving

BIJLAGE 1

Voorschriften en beperkingen verbonden aan het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 26 februari 2018, Domein Leefomgeving, nummer Z-WNB-BSB-2018-0284.

Naast de wettelijke voorschriften voortvloeiend uit de Wet natuurbescherming verbinden wij aan dit besluit de volgende voorschriften en beperkingen:

Schadesoort, ontheffingsduur, -periode(n) en tijdstip, locatie en preventieve maatregelen

1. Ontheffing/toestemming wordt verleend aan: Stichting Faunabeheereenheid Utrecht, Postbus 870 in Veenendaal.
2. De ontheffing geldt voor het doden met behulp van het geweer van de grauwe gans ter bestrijding van belangrijke schade aan gewassen (jong gras, overjarig gras en akkerbouwgewassen).
3. De ontheffing geldt van 1 maart tot 1 november vanaf een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang, gedurende de jaren 2018 en 2019.
4. Deze ontheffing geldt voor het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Utrecht.
5. Van de ontheffing mag ook gebruik worden gemaakt op zondagen, paasdagen, pinksterdagen en Hemelvaartsdag.

Toegestane middelen

6. De schadebestrijding mag uitsluitend plaats vinden met het middel geweer, nader gespecificeerd als: hagelgeweer en kogelgeweer.
7. Gebruik van imitatie- en lokvogels, lokvoer en lokfluiten is toegestaan.
8. Het is toegestaan het middel geweer te gebruiken vanaf of vanuit een stilstaand motorvoertuig of een vaartuig met een snelheid van minder dan 5 km/u.
9. Het is toegestaan het middel geweer te gebruiken in een veld dat niet voldoet aan de krachtens artikel 3.12 van het Besluit natuurbescherming gestelde eisen met betrekking tot de afmetingen.

Doorschrijven ontheffingen

10. De Faunabeheereenheid Utrecht mag het gebruik van de ontheffing schriftelijk toestaan aan individuele uitvoerders en wildbeheereenheden, waarvan het werkgebied geheel ligt in de provincie Utrecht.
11. De wildbeheereenheid mag binnen haar werkgebied het gebruik van de ontheffing schriftelijk toestaan aan individuele uitvoerders, die tevens jachtaktehouder zijn.
12. Het is de individuele uitvoerder (jachtouder) toegestaan de ontheffing ter uitvoering, buiten gezelschap, door te schrijven aan andere jachtaktehouders.

Melden en rapporteren

13. De persoon die gebruik maakt van deze ontheffing rapporteert de resultaten hiervan uiterlijk twee weken hierna middels het hiervoor bestemde elektronische FaunaRegistratieSysteem. De verplichting tot rapporteren geldt ook indien het gebruik van de ontheffing geen resultaat heeft gehad.

Overige voorschriften

14. De personen die met de dieren omgaan, voeren hun werkzaamheden uit zonder gebruikmaking van geweld en zorgen ervoor dat de dieren letsel en onnodig lijden zoveel mogelijk bespaard blijft.
15. De ontheffing kan door Gedeputeerde Staten te allen tijde gemotiveerd worden ingetrokken, geschorst of gewijzigd.

BIJLAGE 2

Bronnen

Baveco, J.M., Klein, D., De lange, H.J., Lammertsma, D.R., Voslamber, B. & Melman, Th. C. P., 2012. Populatiemodel voor grauwe gans; enkele scenarioberekeningen voor aantalsregulatie grauwe gans. Alterra-rapport 2445.

Ebbing B.S. & van der Gref-van Rossum J.G.M. 2004. Advies over de vraag hoeveel hectaren ganzen- en smienten opvanggebied in Nederland nodig zijn om de huidige aantallen ganzen en smienten op te vangen. Alterra-rapport 972.

Guldmond, J. A., Hollander, H.J. den, Well, E. A. P. van & Keuper, D. D. J., 2013. Kosten en baten voor de landbouw van schadesoorten, CLM-rapport 813-2013.

Jeugd, H. van der, Voslamber, B., van Turnhout, C., Sierdsema, H., Feige, N., Nienhuis, J., & Koffijberg K., 2006. Overzomerende ganzen in Nederland: grenzen aan de groei? SOVON-onderzoeksrapport 2006/02.

Klein D., Baveco H., Voslamber B., de Lange M. & Melman T.C.P., 2011. Populatie-dynamisch model voor grauwe ganzen; ontwikkeling model ten behoeve van evaluatie van aantalregulering. Alterra-rapport 2234.

Klein, D., Hout, J. van der, Voslamber, B., Randen, Y. van & Melman T.C.P. 2012. In Nederland broedende Grauwe ganzen – Ontwikkelingen in landbouwkundige schade en factoren die hun ruimtegebruik beïnvloeden. Alterra-rapport 2343.

Klok C., van Turnhout C., Willems F., Voslamber B., Ebbing B., & Schekkerman H., 2010. Analysis of population development and effectiveness of management in resident greylag geese *Anser anser* in the Netherlands. *Animal Biology* 60: 373-393.

Lensink, R. & Boudewijn, T. J., 2013. Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol . Bureau Waardenburg. Rapport 12-033.

Owens, N. W., 1977. Responses of wintering Brent Geese to human disturbance. *Wildfowl* 28: 5-14.

Schekkerman, H., Klok, C., Voslamber, B., van Turnhout, C., Willems, F. & Ebbing, B. S., 2000. Overzomerende grauwe ganzen in het noordelijk Deltagebied; een modelmatige benadering van de aantalontwikkeling bij verschillende beheersscenario's. Alterra-rapport 139 / SOVON-onderzoeksrapport 2000/06.

Stahl, J., Bremer L. van den, Schekkerman, H., Boer, V. de & Voslamber, B. 2013. Beheer van zomerganzen in de Provincie Utrecht. Sovon-rapport 2013/28.

Voslamber, B., 2011. Grauwe gans van rode lijst tot straatschoffie. SOVON-nieuws 24 (4): 1.

Voslamber, B., Jeugd, H., van der & Koffijberg, K., 2010. Broedende ganzen in Nederland. *De Levende Natuur* 111: 40-44.